

Masculinitat tòxica, masculinitat alternativa

Les pressions de la masculinitat

La masculinitat tòxica¹

(En castellano)²

En ple segle XXI patim una espècie de miopia que ens fa pensar que la igualtat està aconseguida per obra i gràcia de la Fada Constitució. Aquesta, amb la seua vareta màgica, i l'article 14, ens diu que som iguals i que no podem ser discriminats per aquest motiu.

Que es faça la igualtat! diu la Fada. I nosaltres ens ho creiem, ho prenem com un fet –i no com un objectiu- i ens quedem paradets, confiant en els seus poders extraordinaris. *A l'escola no es discrimina!*, diuen algunes. *A la meua empresa, tampoc!* diuen uns altres. *Jo a casa ajude la meua dona!* comenta un marit "igualitari".

¹ En el blog: <http://karicies.blogspot.com/2009/05/la-masculinitat-toxica-2.html>

² En castellano: <http://sancau.googlepages.com/lamasculinidadt%C3%B3xica%282%29>

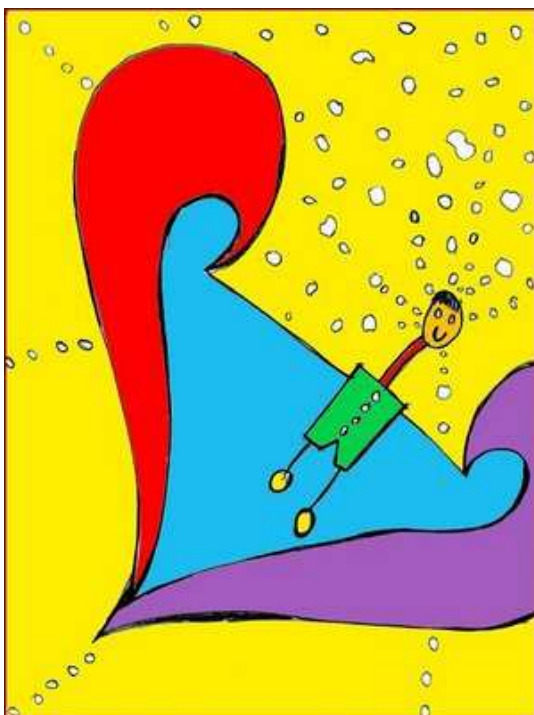
Però, ai, encara queda camí! El patriarcat és una enorme i poderosa fàbrica d'educar persones que ha deslocalitzat els seus negocis en llocs invisibles per als ulls de les democràcies occidentals; tanmateix ha estat i és tan contaminant que ens ha deixat bona cosa de residus. Els noms que donen a aquestes deixalles les científiques (feministes) que les han estudiades escrupolosament són: **masclisme**, **sexisme** i **androcentrisme**.

Tornaré en un altre post sobre els residus contaminants del patriarcat, perquè ara vull seguir amb la descripció detallada d'una altra font de contaminació de les relacions i de la convivència que és la masculinitat tradicional o, en paraules de Sergio Sinay, la **masculinitat tòxica**.

És difícil, en un món tan canviant com el nostre, trobar la pròpia identitat, és a dir, què i com volem ser i relacionar-nos. De vegades pot resultar més fàcil saber el que no volem ser i, en això, la identitat masculina sembla que té experiència. Per al sociòleg Òscar Guasch, la masculinitat tòxica s'articula a partir de tres negacions:

No sóc un xiquet
 No sóc una dona
 No estime altre hòmens

De segur que haureu vist exemples al vostre voltant que mostren com es pressiona els xiquets barons, des de ben menuts, a eixir de les falces de la mare, a jugar a jocs "masculins" i competitius per tal de demostrar valentia i fortalesa, a amagar els sentiments i les pors perquè *els xics no ploren*, etc.

Tot això ens va configurant un model de personalitat i d'**home autosuficient** que ha de ser independent –materialment i emocionalment-, ambiciós, competitiu, egocèntric i exitós. El psicòleg Luis Bonino –i fixeu-vos que ara estic citant a científics barons, que també n'hi ha que han estudiat molt la contaminació patriarcal-, diu que aquest model d'autosuficiència crea la fantasia de la **invulnerabilitat**, és a dir, el menyspreu del perill i la conducta heroica, prepotent de vegades, i caldo de cultiu de la violència moltes altres.

Perquè clar, la masculinitat tòxica, ja ho hem dit, és competitiva i, a més, **bel·licosa**! La violència és el mitjà d'aconseguir fer-se un lloc en els camps de batalla de l'escola i del carrer. La força s'ha de provar i un s'ha d'entrenar de veritat, o de mentida.

Plas!!!! Algú pel corredor de l'institut et pega una coltellada que quasi et tira a terra. Un professor ho ha vist i pregunta què passa. *No passa res: és el meu col·lega!*, contesta el màllarga. I ja està, una prova més superada en l'assignatura de la masculinitat tòxica!

Quina nota tens tu en aquesta assignatura?

Masculinitat i violència³

(en castellano)⁴

La masculinitat és com una cebeta, diu O. Guasch: no hi ha res baix (només una sèrie de capes en forma de rituals, paraules, significats...) i fa plorar. La masculinitat forma part d'un relat mític que ofereix als hòmens la promesa del reconeixement social, sempre que acompleixen les normes de gènere. "*Sigues un home i tot açò serà teu*"; però ningú no explica el preu que s'haurà de pagar, un preu que no solament pagaran els hòmens "de debò" sinó tots els del seu voltant.

El primer tribut serà paradoxalment la impossibilitat de plorar. *Els hòmens no ploren* els diuen als xics des de ben menuts. Els barons són pressionats a reprimir els seus sentiments de por i de dolor, però també els d'amor i cura, perquè si es deixen portar per les emocions, s'assemblaran massa a aqueixes personetes a qui sovint vesteixen de rosa. I ja ho diguérem en l'anterior post: la masculinitat tòxica parteix de tres negacions: no ser un xiquet, no ser una dona i no estimar altres barons.

³ En el blog: <http://karicies.blogspot.com/2009/05/masculinitat-i-violencia-2.html>

⁴ <http://sancau.googlepages.com/masculinidadyviolencia%282%29>

La repressió emocional és també un tipus de violència. Els hòmens no poden plorar, però la ira i l'agressivitat són permeses i animades. Una violència que la masculinitat tradicional exerceix també de tres maneres:

Violència contra un mateix

Violència contra els altres barons

Violència contra les dones

En la **violència contra un mateix** hi podem trobar maneres d'actuar típicament masculines: les bregues, els hàbits alimentaris poc saludables, el consum excessiu d'alcohol o d'altres drogues, la temeritat, les pràctiques de risc sexual (no posar-se el preservatiu), etc. En definitiva, la sensació d'invulnerabilitat porta a exposar-se (i exposar els del voltant) a perills, sense reflexionar ni mesurar-ne les [conseqüències](#).

En la **violència contra els altres barons** hi ha present l'aprenentatge dels sotmetiment i de la jerarquia. Encara que els barons, davant de les dones, donen mostres de masculinitat, no són les aquestes les que concedeixen l'aprovat en l'assignatura de la masculinitat, sinó els altres barons. I la jerarquia no es qüestiona, perquè hi ha el somni de ser algun dia l'amo.

Fa un parell de cursos vaig presenciar als corredors del meu institut una escena curiosa. Un alumne de primer de Batxillerat tenia agafat de les espatlles a un menudet de primer d'ESO. L'actitud no era d'excessiva violència, però un rogle de xics corejava i animava l'encontre. El xicot gran reia perquè la desigualtat era evident; amb la mà estirada, el menut no el podia ni tocar. El més sorprenent del cas va ser el comentari del de l'ESO:

-Maricó, que portes una samarreta rosa!

Malgrat l'insult, el gran continuà rient i l'amollà. El menut, content amb el contraatac, se n'anà cap a classe. Al seu interior es va quedar una xicoteta ferida que ara que ja és dels grans de l'institut s'encarrega de curar exercint la seua autoritat davant dels més menuts i dels iguals. També amb la seua xicota.

Michael Kaufman explica que els xics creixen entre les bregues i la brutalitat i per a sobreviure cal acceptar i interioritzar la violència com un norma natural de conducta.

I si no respos amb violència i et deixes, seràs un covard!

Homofòbia, sexisme i masculinitat⁵

(En castellano)⁶

I si et quedes parat, és que ets un marieta! perquè els hòmens de debò no estimen altres hòmens. L'homofòbia és això: la por i l'odi a l'homosexualitat i als homosexuals, i el pànic dels hòmens a estimar altres hòmens o que altres hòmens els estimen a ells.

Són les tres pates de la identitat masculina tradicional: l'**individualisme** (no sóc un xiquet), la **misogínia** (no sóc una dona) i l'**homofòbia**, amb la seua triple violència.

De la segona, **la violència contra les dones**, en parlarem més endavant. Però només un tast: un dels pitjors insults que se li pot dir a un home és “nena”. Ja se sap el que se li associa: debilitat, covardia, sentimentalisme, passivitat... Res a veure amb la manera de ser de la majoria de les dones, però... cal allunyar-se de qualsevol característica que es considere pròpia d'aquestes.

Altres formes de masclisme consisteixen a aprofitar-se del treball de cura de les persones, de la feina domèstica, etc. que aquestes desenvolupen de manera gratuïta. També és sexisme del bo, la desresponsabilització de la igualtat, o fins i tot el boicot al desig d'equiparació de les dones, considerant el feminisme com el contrari del masclisme o traduint les justes reivindicacions a la dinàmica del guanyar-perdre, segons la qual el que les dones volen és passar de baix a dalt i, per tant, manar dels hòmens.

I, per últim, l'amor. Per a la masculinitat tòxica, l'amor és una batalla i en les guerres, la confiança és perillosa, no s'ha de mostrar debilitat sinó tot el contrari perquè l'objectiu de la contesa és guanyar. Des d'aquesta òptica, alguns sociòlegs veuen l'adulteri com una manera que tenen els hòmens d'amagar la dependència emocional de les seues parelles, perquè no poden admetre que les “necessiten”.

⁵ <http://karicies.blogspot.com/2009/05/homofobia-sexisme-i-masculinitat-4.html>

⁶ <http://sancau.googlepages.com/homofobia%2Csexismoymasculinidad%285%29>

Pel que fa a l'**homofòbia**, les dades d'un **estudi** realitzat durant el curs 02/03 amb vora 300 adolescents valencians de 14 a 18 anys, ens aporta aquestos resultats:

- Dos de cada tres adolescents consideren que **lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals** són tractats de forma injusta als centres educatius, discriminació que es considera per damunt del 80% en el conjunt de la societat.
- Més d'un 20% (quasi un 40% en el cas dels xics) afirma sentir-se incòmode/a en la relació amb lesbianes i gais.
- Un 17,2% (quasi un 40% de xics) considera inapropiat que lesbianes i gais expressen els seus sentiments en públic. No obstant, només un 3,5% (un 6,8% de xics) creu correcte tractar amb menyspreu a les persones homosexuals, encara que un 10,3% més es mostren indiferents davant d'aquest tracte.
- Respecte a com creuen els i les adolescents enquestats que hauria de tractar la societat a lesbianes i gais, un 77,3% afirma que haurien de tindre els mateixos drets mentre que un 17,9% considera que alguns no els concerneixen, principalment el referit a l'adopció i tindre fills.
- Per a un 4,1%, ser homosexual no és correcte.

Destaque el segon punt i la diferència entre xics i xiques en la consideració de l'homosexualitat. L'homofòbia és típicament masculina i els barons tradicionals es creuen en el dret d'atacar els gais, especialment els més femenins, perquè han consentit a renunciar als seus privilegis de mascles adoptant les formes i maneres de les dones.

El proper dia 17 de maig és el **Dia Mundial contra l'Homofòbia i la Transfòbia** perquè l'any 1990 l'Organització Mundial de la Salut (OMS) va eliminar l'homosexualitat del seu llistat de malalties mentals.

L'homosexualitat no és una malaltia, ha dit la OMS.

Serien malaltes les persones homosexuals si no hagueren estat eliminades de la llista? I sanes les heterosexuales? I les bisexuals? I les transsexuals? I les...?

Qui ens dóna permís per a ser "normals"?

El done qui el done, la feina la tenim nosaltres. L'altre dia els comentava, als alumnes de l'IES Bocarent, que espere no jubilar-me abans de veure com els

xics se saluden pels corredors donant-se un petó i una abraçada ben càlida, i no una coltellada o una palmada a l'esquena com fan ara.

La por a mostrar afectes i emocions, el temor a sentir estima per altres barons, és també conseqüència d'aquesta homofòbia que obliga els hòmens a viure amb la cuirassa posada permanentment. El problema és que es tracta d'una cuirassa radioactiva, i ja se sap que les radiacions ho contaminen tot.

La tria és clara: radioactivitat masculina o carinyo?